

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

Juni 2024

Samenvatting

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid ('**BpfBOUW**', LEI: 549300B75W128C2XNV02) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze "verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren" heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari tot en met 31 december 2023.

De Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) schrijft voor dat wanneer de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking worden genomen, een verklaring over het "due diligence" beleid met betrekking tot die effecten beschikbaar wordt gesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de omvang, de aard en de schaal van de activiteiten en het soort financiële product dat beschikbaar wordt gesteld. Hierbij zijn duurzaamheidsfactoren in de SFDR gedefinieerd als ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping.

Deze verklaring heeft betrekking op het bpfBOUW pensioenfonds als geheel. De exacte toepassing kan verschillen tussen de pensioenregelingen en zal worden gedocumenteerd en gerapporteerd in de informatievervalsing van de desbetreffende pensioenregeling in overeenstemming met de vereisten en tijdlijnen van de SFDR van de Europese Unie.

Deze verklaring over ongunstige effecten bevat de volgende hoofdstukken:

1. Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren
2. Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren
3. Engagementbeleid
4. Verwijzingen naar internationale normen
5. Historische vergelijking

In **hoofdstuk 1** rapporteren we de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Daarin tonen wij hoe de indicatoren hebben gepresteerd op basis van kwantitatieve gegevens en geven wij een toelichting op deze gegevens. Daarnaast rapporteren wij over welke maatregelen wij hebben genomen gedurende de referentieperiode ten aanzien van de indicatoren en welke maatregelen gepland zijn.

De kwantitatieve gegevens ("effecten 2023") hebben betrekking op onze beleggingen in kapitaalmarktbeleggingen (aandelen, bedrijfsobligaties, staatsobligaties, beursgenoteerd vastgoed). Voor alternatieve beleggingen (waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen zoals private equity) wordt waar mogelijk gerapporteerd. Dit lukt niet voor iedere belegging omdat de betrouwbaarheid, vergelijkbaarheid en beschikbaarheid van de gegevens beperkt is. Direct Vastgoed is opgenomen voor de relevante indicatoren in tabel 1. Waar mogelijk en relevant geven we een toelichting per indicator op het verschil in gerapporteerde waarden tussen 2022 en 2023 in tabel 1 in hoofdstuk 1.

Verder gaan we in **hoofdstuk 2** in op hoe wij de belangrijkste ongunstige effecten identificeren. Daarnaast beschrijven we de belangrijkste ongunstige effecten die wij hebben geprioriteerd uit de door de SFDR voorgeschreven lijst van verplichte en vrijwillige indicatoren.

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van milieu voor ons zijn:

- Broeikasgasemissies (BKG- ofwel CO₂-emissies, PAI 1),
- De koolstofvoetafdruk (CO₂-voetafdruk PAI 2) en broeikasgas intensiteit (CO₂-intensiteit PAI 3) van ondernemingen,
- Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (PAI 4),
- Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie (aanvullende milieu PAI 4).

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van sociale en arbeidsomstandigheden voor ons zijn:

- Schendingen van de VN Global Compact, de VN Guiding Principles on Business and Human Rights of OESO-richtlijnen voor ondernemingen (PAI 10),
- Het gebrek aan genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13),
- Gevallen waarin onvoldoende wordt opgetreden tegen inbreuken op de normen voor de bestrijding van corruptie en omkoping (aanvullende sociale PAI 16).

Het bpfBOUW-bestuur stelt de strategie, missie, visie, doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds vast. Deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten zijn richtinggevend bij de besluitvorming, de uitvoering, de verantwoording, de advisering, en het toezicht. Ze gelden ook voor alle partijen die samen met of voor ons aan onze pensioenregelingen werken. Het bestuur is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van strategie en beleid van bpfBOUW. Vermogensbeheerders APG en Bouwinvest adviseren bpfBOUW en rapporteren periodiek over de uitvoering van het [Verantwoord Beleggen beleid](#) (hierna 'VB-beleid').

Wij hanteren verschillende methoden om de belangrijkste ongunstige effecten te adresseren, identificeren en te prioriteren. Op basis van dialoog met onze belanghebbenden (inclusief deelnemers) hebben wij de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's op negatieve gevolgen voor de samenleving en het milieu geïdentificeerd. Deze hebben we geprioriteerd op basis van de ernst, omvang en onomkeerbaarheid van de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's. De maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen van ons VB-beleid: uitsluitingsbeleid, insluitingsbeleid, actief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), de SDI-aanpak en ons beleid klimaatverandering.

In **hoofdstuk 2** van deze verklaring gaan wij ook gedetailleerd in op de wijze van uitvoering van deze methodologieën en de foutmarges die daarmee samenhangen, als ook hoe we data hebben verzameld om aan onze inspanningsverplichting te voldoen.

In **hoofdstuk 3** beschrijven we ons engagementbeleid. Op het gebied van engagement houdt bpfBOUW zich aan de Nederlandse Stewardship Code, die verwachtingen voor vermogensbeheerders uiteenzet ten aanzien van het invullen van verantwoordelijkheden van stewardship. In dit hoofdstuk leggen wij uit op welke manier wij de dialoog voeren met bedrijven waarin we beleggen, hoe wij de voortgang monitoren en hoe we tijdens jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen onze stem uitbrengen.

In **hoofdstuk 4** beschrijven we de internationale normen die bpfBOUW hanteert. In dit hoofdstuk zetten wij uiteen hoe wij aan deze normen voldoen en meedoen aan relevante initiatieven voor de naleving van deze normen.

We beschrijven de 'historische vergelijking' in **hoofdstuk 5**. We leggen onder andere uit hoe de methode om PAI-indicatoren te berekenen is aangepast ten opzichte van 2022.

Summary

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid ('BpfBOUW', LEI: 549300B75W128C2XNV02) considers principal adverse effects of its investment decisions on sustainability factors. This 'statement on principal adverse impacts of investment decisions on sustainability factors' is applicable for the reference period of 1 January 2023 – 31 December 2023.

The Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) requires that when the principal adverse impacts of investment decisions on sustainability factors are considered, a statement on the due diligence policy relating to those impacts shall be made available, taking into account the size, nature and scale of the activities and the type of financial product made available. Sustainability factors are defined in the SFDR as environmental, social and employee matters, respect for human rights, anticorruption and anti-bribery matters.

This statement relates to bpfBOUW pension fund as a whole. The exact application may vary between individual pension schemes and will be documented and reported in the disclosures of the relevant pension scheme in accordance with the requirements and timelines of the European Union SFDR.

This statement on principle adverse impacts contains the following chapters:

1. Description of principal adverse impacts on sustainability factors
2. Description of policies to identify and prioritize principal adverse impacts on sustainability factors
3. Engagement policies
4. References to international standards
5. Historical comparison

In **Chapter 1**, we report the most important adverse effects on sustainability factors. In it, we show how the indicators have performed on the basis of quantitative data and provide an explanation of this data. In addition, we report on the measures we have taken during the reference period with regard to the indicators and which measures are planned. Where possible and relevant, we provide an explanation per indicator of the difference in reported values between 2022 and 2023 in Table 1 in chapter 1.

The quantitative data ("2023 effecten") relate to our investments in capital market investments (equities, corporate bonds, government bonds, listed real estate). Alternative investments (including unlisted investments such as private equity) are reported where possible. This was not possible for every investment because the reliability, comparability and availability of the data was limited. Direct Real Estate is included in the relevant indicators.

Furthermore, in **Chapter 2** we discuss how we have identified the main adverse impacts. In addition, we describe the main adverse impacts that we have prioritised from the list of mandatory and voluntary indicators prescribed by the SFDR.

The principle adverse effects in terms of the environment for us are:

- greenhouse gas emissions (PAI 1),
- the carbon footprint (PAI 2) and greenhouse gas intensity (PAI 3) of companies,
- exposure to companies active in the fossil fuel sector (PAI 4),
- investments in companies without carbon emission reduction initiatives (additional environmental PAI 4).

The principle adverse effects in terms of social and working conditions for us are:

- violations of the UN Global Compact, the UN Guiding Principles on Business and Human Rights or OECD Guiding Principles for Business (PAI 10),
- the lack of gender diversity in the Board of Directors (PAI 13),
- cases where insufficient action is taken against breaches of anti-corruption and anti-bribery standards (supplementary social PAI 16).

The bpfBOUW board determines the strategy, mission, vision, objectives and policy principles of the fund. These objectives and policy principles are guidance for decision-making, implementation, accountability, advice and supervision. They apply to all parties who work for us on our pension schemes. The board is responsible for developing bpfBOUW's strategy and policy. Asset managers APG and Bouwinvest advise bpfBOUW and periodically report on the implementation of the Responsible Investment Policy (VB Beleid or RI policy).

We use different methods to address, identify and prioritize the main adverse effects. Based on dialogue with our stakeholders (including our beneficiaries), we have identified the main potential and actual risks of adverse impacts on society and the environment. We have prioritized these based on the severity, magnitude and irreversibility of the greatest potential and actual risks. The measures consist of the following parts of our RI policy: exclusion policy, inclusion policy, active stewardship (voting and engagement), the SDI approach and our climate change policy. In this chapter, we also discuss in detail the manner in which these methodologies are implemented and the margins of error associated with them.

In **Chapter 3** we describe our engagement policy. In terms of engagement, bpfBOUW adheres to the Dutch Stewardship Code, which sets out expectations for asset managers with regard to fulfilling

stewardship responsibilities. In this section, we explain how we conduct the dialogue with companies in which we invest, how we monitor progress and how we vote at annual shareholder meetings.

In **Chapter 4** we describe the international standards used by bpfBOUW. In this section, we explain how we comply with these standards and participate in relevant initiatives to comply with these standards.

We describe the "historical comparison" in **Chapter 5**. Among other things, we explain how the method for calculating PAI indicators has been adjusted compared to 2022.

1. Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

In het overzicht hieronder staan de belangrijkste ongunstige effecten waar bpfBOUW rekening mee houdt. Hierin geven we aan welke maatregelen we nemen om het ongunstige effect te beperken. Daarnaast worden in de tabel voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen genoemd.¹ Deze maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen van ons Verantwoord Beleggen beleid (VB-beleid): uitsluitingsbeleid, insluitingsbeleid, actief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), de SDI-aanpak² en ons beleid klimaatverandering.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd

Vanwege definitieverschillen is het niet mogelijk exact te bepalen welke gedeelte van de portefeuille is belegd in 'ondernemingen'. We weten echter dat bijvoorbeeld beleggingen in staatsobligaties, vastgoedfondsen, geldmarktbeleggingen en bepaalde derivaten die niet gelinkt zijn aan ondernemingen, hier geen onderdeel van zijn. Een conservatieve aanname is dat 57,4 % (peiljaar 2022: 54,7 %) is belegd in ondernemingen. Daarom moeten de dekkingen in de volgende tabel kleiner zijn dan of gelijk zijn aan dit percentage.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Broeikasgas-emissies	1. BKG-emissies	Scope 1- BKG-emissies	1.126.946 tCO ₂ e [40,7 %]	1.178.468 tCO ₂ e [35,8 %]	Berekening: PAI 1 weerspiegelt de som van alle broeikasgasemissies (scope 1, scope 2 en scope 3) uitgedrukt in metrische ton koolstofdioxide-equivalenten (tCO ₂ e). Eerst berekenen we het aandeel van de broeikasgasemissies dat aan een belegging wordt toegeschreven door het aandeel van deze te berekenen in verhouding tot de totale ondernemingswaarde van het bedrijf waarin we investeren. Vervolgens wordt dit aandeel vermenigvuldigd met de totale broeikasgasemissies van het betreffende bedrijf waarin wordt geïnvesteerd. De toerekenbare broeikasgas-emissies worden vervolgens geaggregeerd voor alle beleggingen met beschikbare broeikasgasgegevens.	Genomen maatregelen (PAI 1-3) <i>Beleid</i> Ondanks data uitdagingen hebben we in 2023 de rapportage over de CO2-voetafdruk van onze beleggingen kunnen uitbreiden en verbeteren: - Voor het eerst zijn Infrastructuur, Hypotheken en Opportuniteiten meegenomen bij het vaststellen van de CO2-voetafdruk. - Voor het eerst stellen we de CO2-voetafdruk van Staatsobligaties vast volgens de in 2022 uitgebrachte PCAF-standaard. - Voor het eerst rapporteren we voor alle relevante beleggingen ook de scope 3-uitstoot; in voorgaande jaren was dat beperkt tot beleggingen in enkele sectoren. - Voor beursgenoteerde vastgoedfondsen hanteren we nu dezelfde methode voor het vaststellen van de CO2-voetafdruk als voor andere beursgenoteerde bedrijven. <i>Beleggingen</i> - BpfBOUW belegde bijvoorbeeld via APG in een groene obligatie van een chemiebedrijf. Dit bedrijf gebruikt de opbrengst onder andere voor het financieren van grootschalige projecten voor groene en blauwe waterstof. Ook belegden we in groene obligaties van bedrijven actief in de nutssector. Het geld wordt geïnvesteerd in projecten voor wind, zon, bio-energie en waterstof (inclusief de investering in de infrastructuur). - In de opkomende markten is besloten een positie te verwijderen vanwege het gebrek aan een (publieke) strategie ter bevordering van een CO2-reductie, ondanks onze inspanningen.
		Scope 2- BKG-emissies	245.376 tCO ₂ e [40,7 %]	262.180 tCO ₂ e [35,8 %]		
		Scope 3- BKG-emissies	10.797.581 tCO ₂ e [40,5 %]	9.551.676 tCO ₂ e [35,8 %]		
		Totale BKG-emissies	12.169.903 tCO ₂ e	10.992.324 tCO ₂ e		

¹ Welke beleggingscategorieën vallen binnen het toepassingsgebied van de genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen wordt duidelijk in tabel 2 in hoofdstuk 2.

² Onze uitvoerder meet hoe onze beleggingen bijdragen aan de Duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Dit soort beleggingen noemen we Sustainable Development Investments of SDI's. In hoofdstuk twee leggen we in meer detail uit hoe SDI's overwogen worden.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
				<p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de uitstoot van broeikasgassen beschikbaar waren. Als dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, werden geen emissies aan de investering toegeschreven.</p> <p>Merk op dat de waarde van deze parameter niet alleen afhangt van de beleggingskeuzes die we maken, maar ook van onze omvang.</p> <p>In hoofdstuk 5 leggen we uit of en zo ja, waarom de gerapporteerde afwijkt van de waarden in ons jaarverslag.</p>	<p>Engagement</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2023 spraken we met 233 bedrijven over milieu. Een volledig overzicht vindt u hier. - We voerden verschillende gesprekken met financiële instellingen in de Verenigde Staten. Met een grote Amerikaanse bank werd specifiek gesproken over klimaatdoelen en daarmee samenhangend hoeveel de bank denkt in de toekomst te zullen uitlenen. Specifiek doelen per sector kunnen helpen om de klimaatdoelen te beoordelen en hier werd door ons specifiek aandacht voor gevraagd. <p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Onze doelstelling is dat in 2025 de absolute CO2-voetafdruk van onze aandelen- en bedrijfsobligatie-portefeuille 30% lager is dan in 2019; in 2030 willen we dat de afname -50% is. Voor het sturen op de CO2-uitstoot kijken we naar de directe uitstoot (scope 1) en de uitstoot die samenhangt met de inkoop van energie door bedrijven (scope 2). 	
2.	Koolstof-voetafdruk	Koolstof-voetafdruk	451,9 tCO ₂ e per miljoen EUR belegd [40,5 %]	443,1 tCO ₂ e per miljoen EUR belegd [35,8 %]	<p>Berekening: PAI 2 wordt berekend door de koolstofvoetafdruk van alle bedrijven waarin wordt belegd te aggregeren (d.w.z. de broeikasgasemissies van de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd in scope 1, 2 en 3 in t CO₂e per belegde miljoen EUR), waarbij elke koolstofvoetafdruk wordt gewogen naar het aandeel van de respectievelijke belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de CO2-voetafdruk beschikbaar waren (d.w.z. emissiegegevens van scope 1, 2 en 3, en de ondernemingswaarde). Beleggingen waar dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening van de CO2-voetafdruk.³</p> <p>Merk op dat deze indicator, in tegenstelling tot de indicatoren van nr. 1, niet afhankelijk is van onze omvang. In andere uitingen waarin we van</p>	<ul style="list-style-type: none"> - We beoordelen alle bedrijven waarin we via aandelen of obligaties kunnen beleggen aan de hand van criteria in ons insluitingsbeleid. In 2023 zetten we het traject in gang voor aanscherping en toevoeging van criteria voor ons insluitingsbeleid. Op het gebied van klimaat scherpen we de criteria voor CO2-reductiedoelstellingen aan en voeren we voor bedrijven in sectoren met een grote klimaatimpact (zoals bouwmaterialen, transport en metalen & mijnbouw) strengere normen in voor rapportage over CO2-emissies. Dit aangescherpte insluitingsbeleid verwachten we vanaf 2024 te implementeren. <p>Stemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> - We hanteren strengere criteria voor het stemmen over klimaat bij energiebedrijven en andere bedrijven met een grote klimaatimpact: <ul style="list-style-type: none"> • We zullen alleen stemmen vóór het klimaatplan van een bedrijf als aan een aantal voorwaarden is voldaan, waaronder een strategie die aantoonbaar in lijn is met het Klimaatakkoord van Parijs om de wereldwijde opwarming te beperken tot 1,5 o C. • We steunen in beginsel klimaatresoluties ingediend door aandeelhouders, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat niet te doen. • We stemmen alleen voor de (her)benoeming van de voorzitter van de Raad van Commissarissen als het bedrijf volledig en transparant is over zijn CO2-uitstoot. • We stemmen alleen in met beloningsvoorstellen als klimaatdoelstellingen deel uitmaken van de beloning.

³ Het uitsluiten van beleggingen zonder gegevens in de berekening van PAI-indicatoren is wiskundig identiek aan het aannemen van de (gewogen) gemiddelde waarde van de beleggingen waarvoor wél gegevens beschikbaar zijn, voor alle beleggingen waarvoor géén gegevens beschikbaar zijn. We lichten dit toe omdat het vereiste is om over 'alle beleggingen' te moeten rapporteren.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
				<p>onze koolstofvoetafdruk spreken, wordt deze vaak gerelateerd aan de omvang van onze aandelen- en kredietportefeuilles, in plaats van onze totale portefeuille. Dit kan een andere uitkomst geven.</p> <p>In hoofdstuk 5 leggen we uit of en zo ja, waarom de gerapporteerde afwijkt van de waarden in ons jaarverslag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - BpfBOUW verwacht van bedrijven dat zij uitgebreidere bedrijfsrapportages verstrekken in navolging van de laatste aanbevelingen van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) om beleggers de gelegenheid te geven de robuustheid van de bedrijfsplannen en besluitvorming van bedrijven te toetsen tegen verschillende klimaatscenario's, waaronder de doelstelling van het Akkoord uit Parijs die beoogt de wereldwijde opwarming van de aarde tot minder dan 2 graden te beperken 	
3.	BKG-intensiteit onder-nemingen waarin is belegd	1.106,0 tCO ₂ e per miljoen EUR omzet [41,0 %]	1.141,4 tCO ₂ e per miljoen EUR omzet [36,1 %]	<p>Berekening: PAI 3 3 wordt berekend door de broeikasgasintensiteit van alle bedrijven waarin wordt belegd te aggregeren (d.w.z. de broeikasgas-emissies van de bedrijven waarin is geïnvesteerd in scope 1, 2 en 3 in tCO₂e per miljoen EUR omzet), waarbij elke broeikasgasintensiteit wordt gewogen naar het aandeel van de respectievelijke belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de broeikasgasintensiteit beschikbaar waren (d.w.z. emissiegegevens van scope 1,2 en 3, en de omzet). Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p>		
4.	Blootstelling aan onder-nemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	8,6 % [39,0 %]	9,7 % [34,9 %]	<p>Berekening: PAI 4 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven die actief zijn in de fossiele brandstoffensector samen te voegen, gewogen naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de blootstelling aan de fossiele brandstoffensector beschikbaar waren. Voor investeringen waarvoor adergelijke gegevens niet beschikbaar waren, gebruiken we het aandeel dat is berekend van de bedrijven waarin is geïnvesteerd en waarover wel gegevens beschikbaar zijn.</p>	<p>Genomen maatregelen <i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Een van de bedrijven waarmee APG namens ons via de Dutch Climate Coalition engagement voert is BP. In 2022 was BP een van de eerste olie- en gasbedrijven die zich uitsprak voor netto nul uitstoot in 2050. Dit gold voor zowel de eigen uitstoot (scope 1 en 2) als voor de uitstoot door gebruik van de producten (scope 3). We stemden voor een aandeelhoudersvoorstel dat BP oproep de tussentijdse doelstellingen in lijn te brengen met 'Parijs'. <p>Geplande maatregelen <i>Beleggingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - We bouwen onze beleggingen in bedrijven die hun omzet deels uit kolenmijnen (>5%) en teerzand (>1%) halen verder af. <p><i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van onze prioriteitsthema's (o.m. klimaat) zijn wij ook betrokken bij specifieke sector-engagementprogramma's. De focus ligt hierbij op engagement met de olie & gas sector over klimaatdoelstellingen (via Dutch Climate Coalition).

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen.	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie 61,3 % [20,1 %]	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie 73,3 % [6,7 %]	Berekening: PAI 5 wordt berekend door het percentage niet-hernieuwbare energieconsumptie/-productie (d.w.z. niet-hernieuwbare energieconsumptie/-productie gedeeld door de totale energieconsumptie/productie) van de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, op te tellen, waarbij elk percentage wordt gewogen door het relatieve aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.	Zie voor meer informatie over de genomen en geplande maatregelen bij indicator 1-3.
	Aandeel van opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen	Aandeel van opwekking van niet-hernieuwbare energie 3,6 % [34,4 %]	Aandeel van opwekking van niet-hernieuwbare energie 3,2 % [34,0 %]	Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor gegevens over de consumptie/ productie van niet-hernieuwbare energie beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.	
6. Intensiteit energie-verbruik per sector met grote klimaat-effecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaat-effecten.	[totaal 39,6 %]	[totaal 24,4 %]	Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de intensiteit van het energieverbruik en de klimaatsector met hoge impact beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.	Zie voor meer informatie over de genomen en geplande maatregelen bij indicator 1-3.
	Land- en bosbouw, visserij	0,45 GWh per miljoen EUR belegd [0,0 %]	0,06 GWh per miljoen EUR belegd [0,0 %]	De dekking per sector vertegenwoordigt het deel van de portefeuille waarvoor wij data beschikbaar hebben én actief is in de betreffende sector. Dit impliceert dat de dekking per sector sterk	
	Mijnbouw en steenwinning:	0,93 GWh per miljoen EUR belegd [0,8 %]	1,38 GWh per miljoen EUR belegd [0,1 %]	afhankelijk is van de vertegenwoordiging van de sectoren binnen de portefeuille. Mede omdat de indicator per sector wordt gerapporteerd, is de dekking zeer beperkt beschikbaar. Omdat we in	

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
	Fabricage:	0,87 GWh per miljoen EUR belegd [8,9 %]	0,53 GWh per miljoen EUR belegd [2,5 %]	elke sector relatief beperkt beleggen, zal de dekking altijd beperkt blijven.		
	Elektriciteit, gas, stoom en klimaatregeling-sector:	4,35 GWh per miljoen EUR belegd [1,0 %]	2,51 GWh per miljoen EUR belegd [0,3 %]	De totale dekking is de som van de dekkingen per sector plus het deel van de portefeuille waarvoor uit de gegevens blijkt dat het bedrijf waarin wordt belegd niet actief is in een klimaatsector met een grote impact.		
	Watertoelevering; afvalwater:	0,70 GWh per miljoen EUR belegd [0,2 %]	0,80 GWh per miljoen EUR belegd [0,0 %]	De stijging v.w.b. elektriciteit, gas, stoom en klimaatregelingsector is gedreven door bepaalde infrastructuurbeleggingen waarvan vorig jaar nog geen data verkregen werd.		
	Constructie	0,16 GWh per miljoen EUR belegd [0,1 %]	0,17 GWh per miljoen EUR belegd [0,0 %]	Deze indicator is daarnaast bijzonder gevoelig voor uitschieters. We hebben vastgesteld dat enkele uitschieters een aanzienlijke impact hebben op de gerapporteerde PAI-indicator. We hebben een aantal van de grootste uitschieters handmatig, na een kwalitatieve analyse, gecorrigeerd of verwijderd.		
	Groot- en detailhandel	0,10 GWh per miljoen EUR belegd [1,4 %]	0,12 GWh per miljoen EUR belegd [0,3 %]			
	Transport en opslag:	4,32 GWh per miljoen EUR belegd [0,6 %]	1,20 GWh per miljoen EUR belegd [0,1 %]			
	Vastgoedactiviteiten	0,40 GWh per miljoen EUR belegd [0,4 %]	0,04 GWh per miljoen EUR belegd [0,0 %]			
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/ activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben.	0,2 % [35,9 %]	0,0 % [34,8 %]	<p>Berekening: PAI 7 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven met activiteiten die een negatieve invloed hebben op biodiversiteitsgevoelige gebieden op te tellen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende investering in de totale portefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens beschikbaar waren over activiteiten die een</p>	<p>Genomen maatregelen</p> <p><i>Engagement</i></p> <p>In het aandeelhoudersseizoen van 2023 hebben we gestemd tegen de voorzitter van de raad van commissarissen/niet-uitvoerende bestuurders bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bedrijven die actief zijn in de vlees(verwerking), cacao, koffie, papier, palmolie, soja en bosbouw die geen beleid hebben om ontbossing tegen te gaan; - Farmaceutische bedrijven die geen 3V-beleid hebben tegen dierproeven die worden vervangen door dierproefvrije proeven, waar mogelijk te verminderen of te verminderen, verbeteren om ongemak voor de dieren te voorkomen (3V-methoden); - Mijnbouwbedrijven die geen sterk milieubeheersysteem hebben.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
				<p>negatieve invloed hebben op biodiversiteits-gevoelige gebieden. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Het verschil in gerapporteerde waarde tussen 2022 en 2023 is vooral toe te schrijven aan het feit dat we voor onze alternatieve beleggingen, van externe managers, meer data ontvangen hebben.</p>	<p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <p>In 2023 zetten we het traject in gang voor aanscherping en toevoeging van criteria voor ons insluitionsbeleid. Op het gebied van biodiversiteit gaat het onder meer om de volgende nieuwe criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vee- en sojabedrijven moeten conversievrije en ontbossingsvrije doelstellingen hebben; - Bedrijven met een hoog risico op biodiversiteitsverlies moeten beleid hebben op het gebied van ontbossing en/of biodiversiteit; - Van bedrijven met een grote ecologische voetafdruk verwachten we dat ze een water- en afvalbeheerprogramma hebben; - De negatieve invloed die een bedrijf heeft op biodiversiteit-gevoelige gebieden wegen we mee. <p>Dit aangescherpte insluitionsbeleid verwachten we vanaf 2024 te implementeren.</p> <p><i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle beleggingen in Natural Resource Fund-fondsen moeten aan de UNGC-beginselen voldoen. Daarnaast moeten beleggingen in opkomende markten aantonen dat zij in lijn zijn met de normen van de International Finance Corporation (IFC). Wij verwachten van managers van landbouwfondsen dat zij verslag uitbrengen van de implementatie van de Farmland Guidelines. 	
Watergehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,2 metrisch ton per miljoen EUR belegd [0,9 %]	0,1 metrisch ton per miljoen EUR belegd [0,8 %]	<p>Berekening: PAI 8 wordt berekend door de metrische tonnen emissies naar water, per geïnvesteerde miljoen euro van alle bedrijven waarin wordt belegd, op te tellen. Hierbij wordt elke waarde gewogen naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor gegevens over wateremissies beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Hoewel we een toename zien in de dekking ten opzichte van vorig jaar, is de dekking is alsnog zeer beperkt beschikbaar.</p>	<p>Het watergehalte van ondernemingen waarin wordt belegd, is voor bpfBOUW in 2023 geen specifiek focusthema geweest.</p>

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Afval	9.	Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	1,4 metrisch ton per miljoen EUR belegd [13,0 %]	60,8 metrisch ton per miljoen EUR belegd [2,7 %]	<p>Berekening: PAI 9 wordt berekend door het aggregeren van tonnen gevaarlijk en radioactief afval per miljoen euro belegd, waarbij elke waarde wordt gewogen op basis van het relatieve aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over gevaarlijk en radioactief afval beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Hoewel we een toename zien in de dekking ten opzichte van vorig jaar, is de dekking is alsnog zeer beperkt beschikbaar.</p> <p>Deze PAI-indicator is bijzonder gevoelig voor uitschieters. We hebben vastgesteld dat enkele uitschieters een aanzienlijke impact hebben op de gerapporteerde PAI-indicator. Onze gegevensleverancier veranderde de methodologie tussen de twee referentie jaren, wat resulteerde in wat minder uitschieters in 2023.</p>	Afval van ondernemingen waarin wordt belegd, is voor bpfBOUW in 2023 geen specifiek focusthema geweest.

Indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden 10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	1,5 % [38,6 %]	1,7 % [34,8 %]	<p>Berekening: PAI 10 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven die betrokken zijn geweest bij overtredingen van de principes van het VN Global Compact of de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen op te tellen, gewogen naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale beleggingsportefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor dergelijke gegevens beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p>	<p>Genomen maatregelen</p> <p><i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2023 spraken we met 46 bedrijven over mensenrechten. Een volledig overzicht vindt u hier. <p><i>Stemmen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - We stemden we in 2023 onder meer tegen de (her)benoeming van bestuursvoorzitters bij twee grote multinationals, omdat deze bedrijven drie jaar achterelkaar onvoldoende presteerden in de Corporate Human Rights Benchmark (CHRB). <p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ook in 2024 blijven we beoordelen of bedrijven betrokken zijn bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Met bedrijven in de portefeuille die niet aan onze eisen voldoen voeren we engagement. - Onder ons insluitingsbeleid verwachten we van bedrijven in sectoren met een hoog risico op omkoping en corruptie (bijvoorbeeld banken) dat zij een klokkenluiders-regeling hebben. <p><i>Engagement & Stemmen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij verwachten van bedrijven dat zij een mensenrechtenbeleid publiceren dat de overwegingen van het bedrijf over de mogelijke negatieve invloed van zijn activiteit- en zakelijke relaties beschrijft en waarin het verklaart dat het deze zal evalueren, adresseren en beperken. Toezichts- en managementsystemen moeten afdoende zijn om de prestaties op het gebied van mensenrechten te monitoren en de juiste stimulans voor medewerkers te bieden. Overwegingen in het kader van mensenrechten moeten ingebed worden in de processen voor inkoop en productie om zo duurzame relaties op te bouwen met zakenpartners. Een effectieve due diligence zal de risico's die leveranciers, zakenpartners en klanten met zich meebrengen in een vroeg stadium signaleren. - We vragen bedrijven een mensenrechtenbeleid aantoonbaar te maken als ze zich in risicovolle industrieën bevinden. Afhankelijk van de branche kunnen wij bijv. een verbeterprogramma's voor gemeenschapsbetrokkenheid opvragen.
	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	30,0 % [30,7 %]	27,1 % [29,5 %]	<p>Berekening: PAI 11 wordt berekend door de investeringen in bedrijven samen te voegen die niet beschikken over processen en nalevingsmechanismen om de naleving van de VN Global Compact-principes en de OESO-principes te monitoren, gewogen naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille van bpfBOUW.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor dergelijke gegevens beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Getoetst is of een bedrijf op elementen van het Global Compact en de richtsnoeren van de OESO een beleid heeft dat niet als "poor" wordt aangemerkt.</p>	

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
12. Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	8,9 % [2,9 %]	7,9 % [2,0 %]	<p>Berekening: PAI 12 wordt berekend door de niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen (d.w.z. het verschil tussen het gemiddelde bruto-uurloon van mannelijke en vrouwelijke werknemers, uitgedrukt als percentage van het bruto-uurloon van mannen) van alle bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, bij elkaar op te tellen, waarbij elke observatie gewogen naar het aandeel van de desbetreffende belegging in de totale beleggingsportefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor niet-gecorrigeerde gegevens over de loonkloof tussen mannen en vrouwen beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Hoewel we een toename zien in de dekking ten opzichte van vorig jaar, is de dekking nog zeer beperkt beschikbaar. Interpretatie van de gerapporteerde waarde is daardoor beperkt mogelijk.</p>	<p>Genomen maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - De gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen van ondernemingen waarin wordt belegd, is voor bpfBOUW in 2023 geen specifiek focusthema geweest. <p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van onze prioriteitsthema's (o.m. arbeidsomstandigheden) zijn wij ook betrokken bij specifieke sector-engagementprogramma's. De focus ligt hierbij op engagement met de textiel & landbouw sectoren over leefbaar loon (Platform Living Wage Financials (PLWF)). Deze projecten betreffen samenwerkingsverbanden waarin we met andere beleggers samen optrekken. Het PLWF heeft echter nog geen specifieke aanpak v.w.b. gender maar de maatregelen komen vaak ten gunste van minderheden en vrouwen.
13. Genderdiversiteit raads van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	34,4 % [26,0 %]	31,9 % [25,0 %]	<p>Berekening: PAI 13 wordt berekend door de genderdiversiteit in het bestuur (d.w.z. het percentage niet-vrouwelijke bestuursleden van alle bestuursleden) van alle bedrijven waarin wordt belegd samen te voegen, waarbij de genderdiversiteit in het bestuur wordt gewogen op basis van het aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor gegevens over genderdiversiteit in het bestuur beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p>	<p>Genomen maatregelen</p> <p><i>Stemmen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Als gevolg van ons aangescherpte stembeleid hebben we in 2023 tegen de zittende leden van de benoemingscommissie gestemd of hebben we geen stem uitgebracht als het bestuur niet ten minste 30% divers was in termen van geslacht. Voor bedrijven zonder formele benoemingscommissie hebben we ook tegen gestemd of stemmen onthouden ten aanzien van de herbenoeming van de hele raad van bestuur, behalve aan nieuwe kandidaten. <p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - We wegen de kwaliteit van de diversiteitsprogramma's van bedrijven mee als onderdeel in het insluitingsbeleid. In 2023 zetten we het traject in gang voor aanscherping en toevoeging van criteria voor ons insluitingsbeleid. Een nieuw criterium is dat we van alle bedrijven enige mate van genderdiversiteit verwachten in de raad van bestuur. Het aangescherpte insluitingsbeleid verwachten we vanaf 2024 te implementeren.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
					<p><i>Engagement & stemmen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - We verwachten van bedrijven dat ze bij bestuurdersbenoemingen rekening houden met diversiteit, om tot een optimale samenstelling van het bestuur te komen. Ook moeten ze een duidelijke governance-structuur hebben om diversiteit binnen de organisatie te bevorderen en toelichten hoe dit aansluit bij het bredere personeelsmanagement. We verwachten dat besturen rapporteren over aanpak, prestaties en voortgang met betrekking tot diversiteit in het bestuur, hoger management en het bedrijf als geheel.
14. Blootstelling aan controversiële wapens (anti-personeelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,0 % [39,5 %]	0,0 % [35,1 %]	<p>Berekening: PAI 14 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens op te tellen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende investering in de totale beleggingsportefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor dergelijke gegevens beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Dit cijfer is nul. Volgens ons uitsluitingsbeleid beleggen wij niet in controversiële wapens.</p>	<p>Genomen maatregelen & geplande maatregelen</p> <p>We beleggen niet in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens. Daartoe beleggen wij niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - clustermunitie; - antipersoonsmijnen; - nucleaire, chemische of biologische wapens.

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen

Beleggingen in staatsobligaties en supranationale beleggingen vormen 16,6 % (referentiejaar 2022: 18,6 %) van alle activa onder beheer op basis van de intrinsieke waarde. Daarom moeten de dekkingen in de volgende tabel kleiner zijn dan of gelijk zijn aan deze verhouding.

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen					
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Ecologisch 15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit van landen waarin is belegd	329,9 ton per miljoen EUR BNP [15,1 %]	248,1 ton per miljoen EUR BNP [17,2 %]	<p>Berekening: PAI 15 wordt berekend door de broeikasgasintensiteit (d.w.z. de broeikasgasemissies van de landen waarin wordt geïnvesteerd in scope 1, 2 en 3 in tCO₂e per miljoen EUR BBP) van alle landen waarin wordt geïnvesteerd samen te voegen, waarbij elke broeikasgasintensiteit wordt gewogen naar het aandeel van de relevante belegging in de totale beleggingen in staats- en supranationale instellingen.</p>	<p>Genomen maatregelen</p> <p><i>Beleggingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Via APG belegden we in 2023 in de tweede groene Nederlandse staatsobligatie. De opbrengst gaat naar projecten om klimaatverandering aan te pakken en Nederland klimaatbestendig te maken. Voorbeelden zijn investeringen in verbetering van de waterkwaliteit, de aanleg en versterking van waterkeringen, en klimaatbestendige ruimtelijke ordening.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
				<p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over de broeikasgasintensiteit beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Onze gegevensleverancier v.w.b. de kapitaalmarkten heeft de methodologie tussen de twee referentiejaren gewijzigd om deze in lijn te brengen met de nieuwste Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF)-richtlijnen. Deze verandering leidt tot een significante verandering van de gerapporteerde PAI-indicator.</p>	<p>Geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van de in 2022 gepubliceerde PCAF-standaard, hebben we in 2023 voor het eerst de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen in staatsobligaties vastgesteld. Deze beleggingscategorie omvat ook beleggingen in overheidsgerelateerde instellingen (bv. regionale ontwikkelingsbanken), supranationale instellingen (bv. de Wereldbank) of lokale overheden (provincies, deelstaten). Hoewel we deze beleggingen relevant vinden voor de CO₂-voetafdruk van de totale portefeuille, zijn deze niet meegenomen in de berekening. Dit komt omdat er voorsnog geen PCAF-standaard is voor het vaststellen van de CO₂-voetafdruk van dergelijke beleggingen. We streven ernaar deze beleggingen in de toekomst wel mee te nemen bij het vaststellen van de CO₂-voetafdruk. - Specifiek voor staatsobligaties brengt APG in kaart welk deel van onze portefeuille is belegd in landen met een hoog klimaatrisico. Voor beoordeling van het transitierisico kijkt APG onder andere naar de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, CO₂-uitstoot (koolstofintensiteit) en de mogelijkheden om over te schakelen naar een CO₂-arme economie. 	
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	Absolute waarde: 60 <i>Relatieve waarde: 76,0 % [15,1 %]</i>	Absolute waarde: 64 <i>Relatieve waarde: 75,2 % [17,2 %]</i>	<p>Berekening: Het absolute aantal wordt berekend door de landen waarin wordt geïnvesteerd te tellen die onderworpen zijn aan sociale schendingen. Het relatieve aantal wordt gedeeld door het aantal landen waarin wordt geïnvesteerd. De dekking geeft het relatieve portefeuillengewicht weer (gebaseerd op de intrinsieke waarde) waarvoor gegevens beschikbaar waren.</p> <p>Data-analyse: In tegenstelling tot andere indicatoren wordt hier een absolute waarde gerapporteerd, wat niet wordt gewogen met de omvang van onze beleggingen. Een schending in een klein, opkomend land weegt net zo zwaar als een schending in groot, ontwikkeld land. Dit terwijl de omvang van onze beleggingen in dat laatste land veel groter zijn. Daarnaast vindt een schending van sociale rechten relatief snel plaats (in 136 van de 175 landen met data is een vorm van schending waargenomen).</p>	<p>Genomen & geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - BpfBOUW belegt niet in staatsobligaties van overheden waartegen de VN-Veilighedsraad en/of de Europese Unie een bindend wapenembargo heeft ingesteld. Met betrekking tot wapenembargo's van de EU verwijzen we naar bindende wapenembargo's die gebaseerd zijn op een besluit van de Raad van de EU. Alle obligaties van soevereine en sub-soevereine emittenten vallen binnen het toepassingsgebied van het uitsluitingsbeleid. Het gaat dan om obligaties uitgegeven door provincies of gemeenten (centraal en lokaal). Obligaties uitgegeven door quasi-overheden, agentschappen, multilaterale en unilaterale banken, 100% staatsbedrijven, enz. vallen vanaf 1 juni 2024 ook onder het uitsluitingsbeleid voor landen. - Verder verwijzen we naar de 'genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen' beschreven bij PAI 10 en 11.

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva

Beleggingen in Vastgoed maken 21,8 % (peiljaar 2022: 22,2 %) uit van het beheerd vermogen op basis van de intrinsieke waarde. Daarom moeten de dekkingen in de volgende tabel kleiner zijn dan of gelijk zijn aan deze verhouding.

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	0,0 % [21,5 %]	0,0 % [20,9 %]	<p>Berekening: PAI 17 wordt berekend door de beleggingen in onroerend goed (zowel direct als beursgenoteerd) betrokken bij fossiele brandstoffen op te tellen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende beleggingen in de totale portefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de activa in onroerend goed waarvoor gegevens over de betrokkenheid bij fossiele brandstoffen beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>In scope zijn beursgenoteerd vastgoed, direct vastgoed en (vanaf 2023) Nederlandse hypotheke.</p>	<p>Genomen & geplande maatregelen</p> <p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2025 heeft 75% van onze vastgoedportefeuille vier of vijf sterren in het jaarlijkse GRESB-onderzoek. - Uiterlijk in 2030 willen we volledig zicht hebben op het energieverbruik en de CO2-uitstoot van ons vastgoed. - In 2030 is het energieverbruik van onze Nederlandse vastgoedportefeuille 35% lager dan in 2015; tussentijds streven we naar een vermindering van 30% in 2025. - Het is onze ambitie om de hele vastgoedportefeuille uiterlijk in 2045 te laten voldoen aan de klimaatdoelstellingen van Parijs. Dit betekent dat alle vastgoedinvesteringen dan aardgasloos en vrijwel energieneutraal moeten zijn. De resterende energie moet afkomstig zijn van duurzame bronnen. <p><i>Engagement</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Van alle nieuwe, niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen wordt verwacht dat zij tijdens de gehele beleggingsperiode deelnemen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Hiervoor ondergaan zij een ex-ante review en een jaarlijkse resultaatmeting. Wij eisen dat managers die beneden het gemiddelde scoren een in overleg bepaalde strategie implementeren om de score te verbeteren tot deze boven het gemiddelde ligt. Beursgenoteerde vastgoedbedrijven worden ook gestimuleerd om deel te nemen aan de GRESB.
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	11,7 % [14,3 %]	6,2 % [13,1 %]	<p>Berekening: PAI 18 wordt berekend door de beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva op te tellen, gewogen naar het aandeel van de betreffende belegging in de totale beleggingen in vastgoedactiva.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op de beleggingen waarvoor gegevens over de energie-inefficiëntie beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>De dekkingen hebben betrekking op de gehele portefeuille. Het percentage tussen brackets is dus vastgesteld t.o.v. alle assets van bpfBOUW. de dekking (14,3%) moet dus altijd lager zijn dan Vastgoedactiva (22,2%).</p>	

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
				<p>De gegevens die voor deze analyse worden gebruikt, zijn afkomstig van GRESB, dat gegevens voor het voorgaande jaar rapporteert in Q4 van het volgende jaar. De ingediende datapunten zijn dus cijfers van 2022. Deze worden echter beschouwd als geldige schattingen voor de gegevens van 2023, aangezien de samenstelling van de portefeuille in de loop van de tijd relatief stabiel blijft en de variantie van de energie-inputs historisch gezien niet meer dan 10% heeft bedragen.</p> <p>In scope zijn beursgenoteerd vastgoed en (vanaf 2023) Nederlandse hypotheke. De opname van Nederlandse hypotheke in 2023 is een verklaring voor de stijging.</p>	

Aanvullende klimaat- en andere milieu-indicatoren

Vanwege definitieverschillen is het niet mogelijk exact te bepalen welke gedeelte van de portefeuille is belegd in 'ondernemingen'. We weten echter dat bijvoorbeeld beleggingen in staatsobligaties, vastgoedfondsen,

geldmarktbeleggingen en bepaalde derivaten die niet gelinkt zijn aan ondernemingen, hier geen onderdeel van zijn. Een conservatieve aanname is dat 57,4 % (peiljaar 2022: 54,7 %) is belegd in ondernemingen. Daarom moeten de dekkingen in de volgende tabel kleiner zijn dan of gelijk zijn aan dit percentage.

Aanvullende klimaat- en andere milieu-indicatoren					
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Emissies 4. Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstof-emissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	48,6 % [41,3 %]	60,2 % [36,1 %]	<p>Berekening: Deze optionele PAI 4 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven zonder initiatieven voor CO2-emissiereductie bij elkaar op te tellen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor gegevens over initiatieven ter vermindering van de CO2-uitstoot beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p> <p>Het gaat hier om doelstellingen die expliciet in lijn zijn met het Science Based Target Initiative, wat nog niet alle sectoren omvat. Data ten behoeve van dit gegeven is ruim beschikbaar.</p>	Zie voor meer informatie over de genomen en geplande maatregelen bij indicator 1-3.

Aanvullende indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping

Indicator	ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2023 [Dekking]	Effecten 2022 [Dekking]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Mensenrechten	9.	Ontbreken van een mensenrechtenbeleid	Aandeel beleggingen in entiteiten zonder mensenrechtenbeleid	0,1 % [35,6 %]	0,0 % [34,8 %]	<p>Berekening: De ze optionele PAI 16 wordt berekend door de beleggingen in bedrijven (met gevallen van onvoldoende actie) samen te voegen, gewogen naar het relatieve aandeel van de betreffende belegging in de totale portefeuille.</p> <p>Data-analyse: De gerapporteerde PAI-indicator is gebaseerd op beleggingen waarvoor dergelijke gegevens beschikbaar waren. Beleggingen waarvoor dergelijke gegevens niet beschikbaar waren, zijn niet meegenomen in de berekening.</p>	Zie voor meer informatie over de genomen en geplande maatregelen bij indicator 10-11.

2. Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

In het VB-beleid beschrijven we onze algehele benadering om de belangrijkste ongunstige effecten (Principal Adverse Impacts (PAI's)) van onze beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren te identificeren en te prioriteren. Het VB-beleid is goedgekeurd door het bestuur van bpfBOUW op 16 december 2022. Op 15 december 2023 heeft het bestuur aanscherpingen van het VB-beleid goedgekeurd. Het VB-beleid wordt periodiek herzien.

Governance

Verantwoord beleggen is verankerd in de governance-structuur en de beleggingsbesluitvormingsprocedures van bpfBOUW. Het bpfBOUW bestuur stelt de missie, visie, doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds vast. Deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten zijn richtinggevend bij de besluitvorming, de uitvoering, de verantwoording, de advisering, en het toezicht. Ze gelden ook voor alle partijen die samen met of voor ons aan onze pensioenregelingen werken. Namens bpfBOUW, voeren de vermogensbeheerders APG AM en Bouwinvest het VB-beleid uit, waarbij doelstellingen en ambities zijn inbegrepen maar niet beperkt tot acties en doelstellingen om duurzaamheidseffecten in de komende jaren (2021-2025) aan te pakken. Het bestuur van bpfBOUW is eindverantwoordelijk voor het gehele beleggingsproces en het in dit hoofdstuk beschreven beleid.

Het beleggingsbeleid staat beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). In het VB-beleid leggen we vast welke duurzaamheidsdoelen we onszelf vanaf 2020 stellen en hoe we van plan zijn deze doelen te halen. Beleggingen moeten voldoen aan het beleggingsbeleid en het VB-beleid. BpfBOUW heeft een aantal beleggingsovertuigingen die leidend zijn voor het opstellen en implementeren van het beleggingsbeleid. De beleidsmaatregelen en benaderingen van bpfBOUW voor het vaststellen en prioriteren van de belangrijkste ongunstige effecten worden regelmatig herzien en indien nodig bijgewerkt.

De uitvoering van het VB-beleid is door het bestuur van bpfBOUW toegewezen aan vermogensbeheerders APG en Bouwinvest. Het uitbesteden van werkzaamheden brengt risico's met zich mee. Het uitbestedingsrisico wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd door bpfBOUW. De monitoring en evaluatie geeft inzicht in de belangrijkste risico's samenhangend met de uitbesteding van werkzaamheden en de maatregelen die het fonds heeft ingericht om deze te beheersen.

Het bestuur houdt toezicht op de uitvoering van onder meer het VB-beleid door vermogensbeheerders APG en Bouwinvest. Het bestuur wordt daarbij bijgestaan door de Commissie vermogensbeheer en balansmanagement. APG en Bouwinvest rapporteren periodiek aan bpfBOUW over de uitvoering van het VB-beleid.

Meer informatie over hoe wij beleggen, beslissen over het beleggingsbeleid en welke richtlijnen wij onze uitvoerders APG en Bouwinvest meegeven, staat op onze website ([hier](#) en [hier](#)).

Identificatie van de belangrijkste ongunstige effecten

Op basis van het VB-beleid worden de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren door de beleggingen geïdentificeerd. Het VB-beleid benoemt PAI-indicatoren niet als zodanig, maar sommige VB-thema's zijn te relateren aan specifieke PAI-indicatoren die in deze verklaring zijn opgenomen. Voor de identificatie van de belangrijkste ongunstige effecten worden verschillende beleidsmethoden gehanteerd. De gehanteerde beleidsmethodiek voor de identificatie verschilt per beleggingscategorie in de portefeuille van bpfBOUW.

De volgende beleidsmaatregelen en benaderingen worden gehanteerd bij de identificatie van de belangrijkste ongunstige effecten, waarbij wordt gekeken naar de ernst, omvang en onomkeerbaarheid van deze effecten:

- **Beleid klimaatverandering en klimaatactieplan** – Hierin adresseren we daadwerkelijke en potentiële negatieve effecten van klimaatrisico's en lichten we toe hoe we deze proberen te voorkomen en beperken. Meer informatie staat in het [VB-beleid](#) en in het [klimaatactieplan](#). We meten de CO2-voetafdruk van onze beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties, staatsobligaties, private equity, vastgoed, infrastructuur, hypotheek en 'opportuniteiten'.
- **Risicomanagementbeleid** – BpfBOUW heeft een geïntegreerd risicomanagementraamwerk ingericht. Dit raamwerk draagt bij aan het op een beheerste en integere wijze realiseren van de strategie en doelstellingen van het fonds. Een onderdeel van het integraal risicoraamwerk is de risicotaxonomie, waarin bpfBOUW de onderkende risico's beschrijft en welke maatregelen zijn genomen om deze risico's te beheersen. Duurzaamheidsrisico's, ofwel ESG-risico, maken onderdeel uit van de risicotaxonomie. Meer informatie vindt u op [deze](#) pagina onder het kopje 'hoe gaan we om met duurzaamheidsrisico's'.
- **Insluitingsbeleid** – Dit beleid is gebaseerd op VN Global Compact thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie) en eisen van investeerders en bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen. Met deze screeningsmethode op basis van de insluitingscriteria identificeren wij ondernemingen in ons beleggingsuniversum op basis van de belangrijkste ongunstige effecten. De combinatie van de

klasse-relatieve en normatieve beoordelingen stelt bpfBOUW in staat om onderscheid te maken tussen (groepen van) bedrijven met relatief goede en zwakke prestaties in vergelijking met soortgelijke markt-partijen. Daarnaast wordt beoordeeld in hoeverre (groepen van) bedrijven zich aantoonbaar (niet) houden aan fundamentele normatieve normen. De classificatie is deels gebaseerd op externe informatie en deels kwalitatief op basis van APG-inzichten in de bedrijfs- en lange-termijnvooruitzichten van een bedrijf.

- **Corporate Governance Raamwerk** – Dit [raamwerk](#) omvat ons stewardship- en engagementbeleid en stembeleid. Op basis van onze principes en verwachtingen voor goed ondernemingsbestuur - waaronder ecologische en sociale kwesties, arbeidsomstandigheden mensenrechten, en de bestrijding van corruptie en omkoping en naleving van belastingwetgeving – voeren wij dialogen met bedrijven en stemmen wij tijdens aandeelhoudersvergaderingen.
- **Beleggen in duurzame ontwikkelingsdoelen** – We beoordelen hoe de producten en diensten van onze beleggingen bijdragen aan het bereiken van de Sustainable Development Goals (SDG's) zoals betaalbare en duurzame energie, veilige en duurzame steden en gemeenschappen, eerlijk werk en economische groei, en gezondheid en welzijn. We streven actief naar beleggingen die bijdragen aan de SDG's en implementeren de overeengekomen definities, taxonomie en richtlijnen om actuele en toekomstige Sustainable Development Investments (SDI's) (beleggingen die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen) te identificeren. Meer informatie vindt u op [deze](#) website van onze uitvoerder.

- **Uitsluitingsbeleid** – Op basis van de ernst, omvang en onomkeerbaarheid van risico's voor de samenleving en het milieu sluiten we bepaalde beleggingen uit. BpfBOUW belegt niet in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens en in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak. Naast uitsluitingen die van toepassing zijn op bedrijven sluiten we ook staatsobligaties uit van overheden waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de Europese Unie⁴ een bindend wapenembargo heeft ingesteld. Alle obligaties van soevereine en sub-soevereine emittenten vallen binnen het toepassingsgebied van het uitsluitingsbeleid. Het gaat dan om obligaties uitgegeven door provincies of gemeenten (centraal en lokaal). Obligaties uitgegeven door quasi-overheden, agentschappen, multilaterale en unilaterale banken, 100% staatsbedrijven, enz. vallen vanaf 1 juni 2024 ook onder het uitsluitingsbeleid voor landen. Meer informatie vindt u [hier](#) ('bedrijven en staatsobligaties die we uitsluiten').
- **IMVB-convenant** – In het VB-beleid hebben wij doelstellingen voor 2025 opgenomen en leggen we uit hoe wij aan de afspraken van het IMVB-convenant voldoen. Met het convenant kiest bpfBOUW voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen en de VN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) als basis worden genomen om ongunstige effecten te identificeren, te prioriteren en te adresseren. Het IMVB-convenant liep formeel eind 2022 af; we bleven de afspraken van het convenant wel volgen.

Tabel 2 geeft een overzicht per beleggingscategorie van de beleidsmaatregelen en de benaderingen van bpfBOUW om de belangrijkste ongunstige effecten te identificeren.

Beleggingscategorie	Beleid klimaatverandering en klimaatactieplan	Risicomanagement-beleid	Insluitingsbeleid	Corporate governance-raamwerk	SDI-benadering	Uitsluitingsbeleid
Beursgenoteerde aandelen ⁵	√	√	√	√	√	√
Bedrijfsobligaties	√	√	√		√	√
Vastgoed ⁶	√	√			√	√
Hypotheke	√	√			√	√
Staatsobligaties	√	√			√ ⁷	√
Private equity	√	√			√	√
Infrastructuur	√	√			√	√
Hedgefondsen ⁸		√			√	√

Tabel 2: Beleggingscategorieën die vallen binnen de beleidsmaatregelen en -benaderingen van bpfBOUW

4 Met betrekking tot wapenembargo's van de EU verwijzen we naar bindende wapenembargo's die gebaseerd zijn op een besluit van de Raad van de EU.

5 Inclusief beursgenoteerd vastgoed.

6 Vastgoedportefeuille Bouwinvest.

7 Uitsluitend voor obligaties die een label hebben.

8 We streven naar implementatie van het klimaatactieplan binnen de beleggingscategorie hedge funds.

Foutmarge

De foutmarge in de bovenstaande methodologieën is gelegen in onder meer de afhankelijkheid en de beschikbaarheid van informatie die door externe dataleveranciers wordt geleverd. Zowel de kwantitatieve data als het kwalitatieve oordeel van vermogensbeheerders APG en Bouwinvest zijn afhankelijk van de juistheid en volledigheid van deze externe (onderzoeks)informatie en data. De informatie over de CO₂-voetafdruk, kansen en risico's van klimaatverandering is mede afhankelijk van juiste, beschikbare en volledige informatie die door de onderliggende bedrijven in de portefeuille wordt gerapporteerd. Daarnaast is bpfBOUW voor de identificatie van ongunstige effecten afhankelijk van modellen. In deze modellen worden onzekerheden soms opgevangen door aannames of schattingen. Dit is van invloed op de uitkomsten van de modellen en kan van invloed zijn op de identificatie van de ongunstige effecten.

Prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten (PAI's)

BpfBOUW gebruikt verschillende methodieken om de prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten vast te stellen. Deze methodieken zijn mede gebaseerd op de periodieke rapportage van APG over het VB-beleid en de databronnen die worden gebruikt om de belangrijkste ongunstige effecten te identificeren. Op basis van deze rapportage en het advies door APG met betrekking tot de ernst, omvang en onomkeerbaarheid bepaalt bpfBOUW thematische aandachtsgebieden, op basis waarvan APG in de uitvoering de belangrijkste ongunstige effecten meeneemt. Daarnaast baseert bpfBOUW zich op rapportages over langere termijntrends en input van stakeholders, inclusief pensioendeelnemers van bpfBOUW bij het identificeren van de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's op negatieve gevolgen voor de samenleving en het milieu.

In de uitvoering van het VB-beleid is aan de hand van 3 thema's een prioritering van belangrijkste ongunstige effecten aangebracht. Deze zijn:

- 1. Klimaatverandering:** onder meer, door een CO₂-reductie van onze aandelen en bedrijfsobligaties portefeuille in 2030 ten opzichte van 2019 en door het afbouwen van onze beleggingen in kolenmijnen en teerzandolie. Voor onze vastgoedportefeuille is het uitgangspunt dat de gemiddelde CO₂-uitstoot minimaal onder die van het 1,5-graden scenario blijft. Daarnaast, door meer te beleggen in duurzame en betaalbare energietechnieken en/of oplossingen, door beleggingen in groene obligaties.
- 2. Circulariteit:** onder meer, door het aanscherpen van onze criteria om te beoordelen of bedrijven voldoende door-ontwikkelen naar circulaire businessmodellen en andere innovatieve oplossingen voor voedsel- en grondstoffen schaarste. Grondstoffen en materialen worden nog niet voldoende efficiënt ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies voor het milieu (biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen). Aan de hand van criteria beoordelen we bedrijven op aantoonbaar efficiënter, duurzamer en meer sociaal verantwoord omgaan met natuurlijke hulpbronnen. Voor 2025 willen wij van minstens 75% van onze nieuwe acquisities voor Nederlandse vastgoedbeleggingen een materialisatiedossier inzichtelijk hebben.

- 3. Goede arbeidsomstandigheden:** onder meer, door het voeren van gesprekken over leefbare lonen en veilige arbeidsomstandigheden, zowel bij de bedrijven waarin we beleggen als bij onze vastgoedinvesteringen. Binnen onze vastgoedbeleggingen willen we ambitie tonen door bovenwettelijke eisen te stellen op onderwerpen die bijdragen aan een toekomstbestendige en veilige bouwsector. In de internationale vastgoedbeleggingen met ontwikkelingsactiviteiten sturen we actief op veiligheid en arbeidsomstandigheden op bouwplaatsen.

Daarnaast hechten we belang aan de volgende aandachtsgebieden:

- **Respecteren van mensenrechten:** onder meer, door het aanscherpen van onze criteria om te beoordelen of bedrijven mensenrechten respecteren, door verbetergesprekken te voeren met bedrijven over mensenrechten en rechtvaardige transities.
- **Governance:** onder meer, door gesprekken te voeren met bedrijven over goede managementstructuren, betrekkingen met hun werknemers, beloningsbeleid en naleving van de belastingwetgeving.

We leggen in ons [VB-beleid](#) verder uit waarom we deze thema's prioriteren en wat onze doelstellingen zijn.

Mede aan de hand van deze aandachtsgebieden zijn door de vermogensbeheerder APG de relevante indicatoren van belangrijkste ongunstige effecten geïdentificeerd en geselecteerd. Hierbij wordt gekeken naar beschikbare data, die bij de uitvoering van het VB-beleid gebruikt kan worden om op te monitoren en te sturen. Op basis van de uitkomsten van deze identificatie zijn de huidige belangrijkste ongunstige effecten geprioriteerd voor bpfBOUW.

Op het gebied van klimaatverandering en de energietransitie zijn dit:

- Broeikasgasemissies (BKG- ofwel CO₂-emissies) (PAI 1);
- Koolstofvoetafdruk (CO₂-voetafdruk) (PAI 2) en broeikasgas intensiteit (CO₂-intensiteit PAI 3) van ondernemingen;
- Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (PAI 4);
- Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie (aanvullende milieu PAI 4)

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van sociale en arbeidsomstandigheden zijn:

- Schendingen van de VN Global Compact, de VN Guiding Principles on Business and Human Rights of de OESO-richtlijnen voor ondernemingen (PAI 10);
- Het gebrek aan genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13);
- Gevallen waarin onvoldoende wordt opgetreden tegen inbreuken op de normen voor de bestrijding van corruptie en omkoping (aanvullende sociale PAI 16)

Uitvoering en implementatie

Bij de uitvoering en implementatie in de praktijk van ons VB-beleid gebruiken we voor de verschillende beleidsmaatregelen en benaderingen verschillende methodologieën en bijbehorende gebruikte gegevensbronnen om het risico op daadwerkelijke en potentiële negatieve gevolgen te identificeren, monitoren en beoordelen, en deze gevolgen te voorkomen en/of te beperken.

Beleid/ aanpak	Goedkeuringsdatum huidige beleid	Gebruikte gegevensbronnen	Verplichte PAI's ⁹	Aanvullende PAI's ¹⁰
Beleid klimaatverandering en klimaatactieplan	2023	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd o.m. CREMM	1-3, 5-6, 15, 17,18	4
Risicomanagementbeleid	2023	IEA, Notre Dame GAIN, HSBC, 427, Verisk Maplecroft	1-3, 6, 15, 18	4
Corporate governance raamwerk	2023	Sustainalytics, MSCI, ISS ESG	1-3, 13	4
Uitsluitingsbeleid	2023	Sustainalytics, ISS ESG	14, 16	16
Insluitingsbeleid	2023	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL), Climate Action 100+, Corporate Net Zero Benchmarks, Transition Pathway Initiative	1-13	16
Beleggingen die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Investments)	2022 (SDI Taxonomy)	SDI AOP, interne gegevens van APG	1-8, 15	

Tabel 3: Beleidsmaatregelen en -benaderingen, gegevensbronnen en link met belangrijkste ongunstige effecten (PAI's).

Gegevensverzameling voor de identificatie en prioritering van belangrijkste ongunstige effecten (PAI's) De gegevens en methoden inzake duurzaamheid zijn nog steeds minder ontwikkeld dan die voor conventionele financiële indicatoren. Over het algemeen zijn bestaande methoden en gegevensbronnen voor duurzaamheidsgerelateerde gegevens beperkt, bijvoorbeeld het gebrek aan consistente en transparante meetmethoden en procedures voor het beoordelen van gegevens, maar ook de beperkte beschikbaarheid, vergelijkbaarheid en kwaliteit van duurzaamheidsgegevens. BpfBOUW tracht de vereiste gegevens inzake de belangrijkste ongunstige effecten van alle beleggingen te verkrijgen. Het proces met betrekking tot de gegevensverzameling ten behoeve van tabel 1 in Hoofdstuk 1 "Beschrijving van de

belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren" verschilt voor de kapitaalmarktbeleggingen, alternatieve beleggingen (waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen) en vastgoedbeleggingen en wordt hieronder nader beschreven.

Kapitaalmarktbeleggingen

Geleverde inspanning en berekening

Om de PAI-gegevens te verkrijgen voor de beleggingen op de kapitaalmarkten, is de belangrijkste aanpak om een externe dataleverancier te selecteren. Hiertoe heeft bpfBOUW de externe dataleverancier ISS ESG

⁹ Zie tabel 1 in Hoofdstuk 1 "Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren"

¹⁰ Idem

geselecteerd voor de rapportage over de belangrijkste ongunstige effecten. Dit is gedaan na een diepgaande en uitgebreide beoordeling van bijvoorbeeld de dekking van de portefeuille, het toepassingsgebied en de kwaliteit van de data. Het aanstellen van meerdere dataleveranciers zou vooralsnog geen materiële uitbreiding opleveren van data over het belegde universum.

Vervolgens zijn PAI-berekeningen uitgevoerd voor het universum waarvoor inputgegevens ten aanzien van de specifieke PAI-indicator beschikbaar zijn. Wanneer een beursgenoteerde onderneming bijvoorbeeld alleen over PAI 1 rapporteert, dan wordt deze onderneming wel meegenomen in de noemer ter berekening van PAI 1, maar niet in noemer ter berekening van overige PAI-indicatoren. Hierdoor hopen we een representatief en transparant beeld te vormen. We leggen dit in meer detail uit in hoofdstuk 5.

Overschrijving van data

Voor PAI-indicatoren m.b.t. BKG-emissies (1-4), 6, 8 en 9 hebben we uitschieters in de data van externe dataproviders geïdentificeerd. Voor de CO₂ PAI's is besloten deze uitschieters niet handmatig aan te passen of te verwijderen omdat we van mening zijn dat de rapportage van broeikasgasemissies ten opzichte van andere PAI-indicatoren relatief vergevorderd is. Voor indicatoren 6, 8 en 9 is besloten de grootste uitschieters wel te onderwerpen aan een handmatig, kwalitatief onderzoek. De reden hiervoor is dat zowel de dekking als kwaliteit van deze indicatoren nog beperkt is. Dit handmatige onderzoek behelst onder andere het analyseren van openbare bronnen waaronder bedrijfsdocumenten. Op basis hiervan zijn uitschieters ofwel verwijderd ofwel gecorrigeerd. We hebben onze bevindingen met onze externe dataproviders gecommuniceerd.

Actuele data

De wetgeving vereist dat we de meest actuele data gebruiken. De meeste data die we gebruiken voor kapitaalmarktbeleggingen hebben betrekking op het jaar 2022 of eerder, omdat recentere gegevens vaak niet beschikbaar zijn.

Dekking en schattingen

We zijn in tabel 1 transparant over onze datacoverage ("dekking"). In tabel 1 in hoofdstuk 1 wordt voor kapitaalmarktbeleggingen door onze dataprovider ISS ESG soms gebruik gemaakt van schattingen om ontbrekende waarden in te vullen (imputatie).

Alternatieve beleggingen (waaronder niet beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur, hedgefonds, private equity)

In het geval van alternatieve beleggingen maken we gebruik van een groot aantal externe managers. Deze managers beheren voor ons een nog groter aantal investeringen. Zo gaat het bij Private Equity om ongeveer 10.000 onderliggende kleine en middelgrote bedrijven. De toegang tot gegevens en betrouwbare schattingsmodellen voor alternatieve beleggingen vormt nog steeds een uitdaging. Ten opzichte van beursgenoteerde beleggingen is de transparantie, beschikbaarheid, uniformiteit en kwaliteit van data over

de belangrijkste ongunstige effecten van niet-beursgenoteerde beleggingen minder ver gevorderd. Dit is inherent aan dit segment van de markt.

Onze externe managers zijn door hun omvang of geografische locatie niet altijd verplicht om over ongunstige effecten te rapporteren. Deze managers hebben daardoor geen of beperkte data verzameld. Bovendien is het rapporteren over duurzaamheidsindicatoren nog niet altijd vastgelegd in onze contracten met de externe managers. We gaan in gesprek met externe managers en willen nieuwe afspraken vastleggen. We kunnen echter niet altijd afdwingen dat bestaande externe managers rapporteren over PAI-indicatoren.

Geleverde inspanning en berekeningsmethode

Toch zet bpfBOUW zich, middels haar vermogensbeheerder APG, in om zoveel mogelijk relevante gegevens te verkrijgen voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten in dit deel van de portefeuille. Het is vooralsnog slechts beperkt mogelijk gebleken om de alternatieve beleggingen mee te nemen in de geaggregeerde rapportage van de PAI-indicatoren. Wel hebben we meer data weten te achterhalen dan vorig jaar en hebben meer externe managers gereageerd op ons informatieverzoek. We verwachten dat de kwaliteit van de data in de toekomst zal toenemen onder andere vanwege sectorinitiatieven en regelgeving. We zetten ons in om daar een positieve bijdrage aan te leveren.

Voor alternatieve beleggingen bestaan onze geleverde inspanningen om PAI-gegevens te verzamelen hoofdzakelijk uit:

- (i) Het direct, via een gestandaardiseerd EDCI-template ('ESG Data Convergence Initiative'), benaderen van de externe portefeuillemanagers en ondernemingen met het verzoek om de PAI-gegevens, afgestemd op de vereisten van bpfBOUW, en de gegevens van de portefeuille te ontvangen, en/of
- (ii) Het samenwerken met derde gegevensverstrekkers (bijv. GRESB en ISS ESG);
- (iii) Het maken van redelijke schattingen of aannames, wanneer het niet mogelijk is data op een andere wijze te achterhalen (dit geldt m.n. voor direct vastgoed).

Voor wat betreft het benaderen van externe managers, zie onder een overzicht van de ondernomen stappen per alternatieve beleggingscategorie.

Alternatieve beleggingscategorie	Toelichting
Vastgoed	Beursgenoteerd vastgoed - PAI-indicatoren verkregen via een externe dataprovider (ISS), in lijn met de manier waarop deze gegevens werden verzameld voor andere beursgenoteerde bedrijven in de kapitaalmarktportefeuilles. Direct vastgoed – PAI-indicatoren 17 en 18 zijn uitgevraagd bij onze beheerder Bouwinvest. Zie onder bij 'Vastgoedbeleggingen' meer informatie.
Infrastructuur	Outreach naar externe managers via de GRESB Infrastructuur.
Private equity	Outreach naar externe managers via EDCI template.
Hypotheken	Outreach naar externe managers met een verzoek om gegevens aan te leveren voor PAI 17 en 18.
Hedge funds	Outreach naar externe managers met een PAI-gegevensverzoek, met het verzoek om gegevens uit de onderliggende portefeuilles te verkrijgen.

Tabel 4: ondernomen acties m.b.t. gegevensverzameling alternatieve beleggingen.

Voor een deel van de alternatieve beleggingsportefeuille zijn dus PAI-gegevens verkregen. Wanneer dit het geval is, wordt de alternatieve belegging meegenomen in de noemer ter berekening van de specifieke PAI, volgens dezelfde berekeningsmethodiek als voor kapitaalmarktbeleggingen.

Dekking en schattingen

We zijn in tabel 1 transparant over onze dekking. Naast het gebruik van schattingen door derde partijen (input), wordt verder geen gebruik gemaakt van schattingen om ontbrekende waarden in te vullen (imputatie).

Vastgoedbeleggingen (Direct vastgoed)

Direct vastgoed (Bouwinvest) wordt gerapporteerd in de relevante PAI-indicatoren, namelijk de indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva PAI 17 ('stelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva') en PAI 18 ('Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva'). Onze blootstelling aan PAI 17 is verwaarloosbaar. Een manier om onze blootstelling aan PAI 18 te meten, is via energielabels.

Voor de Nederlandse vastgoedactiva heeft onze vermogensbeheerder Bouwinvest voor de PAI-gegevensverzameling gebruik gemaakt van de jaarverslagen over 2022 en 2023. Voor de internationale vastgoedactiva is gebruik gemaakt van de resultaten van de GRESB-assessment 2022 en 2023. Merk op dat de resultaten van de GRESB-assessment 2023 zijn gebaseerd op gegevens van 2022 en de resultaten van de GRESB-assessment 2022 zijn gebaseerd op gegevens van 2021. Voor 34% van de gewogen bpfBOUW-vastgoedportefeuille zijn op dit moment geen energielabels beschikbaar. Deze bronnen zijn gebruikt omdat Bouwinvest hiermee streeft naar het gebruik van de meest betrouwbare en beschikbare bronnen m.b.t. de gevraagde gegevens. Daarmee kan Bouwinvest de foutmarge beperken.

Nederlandse vastgoedactiva

100% van de Nederlandse vastgoedactiva is voorzien van een energielabel. Van deze Nederlandse vastgoedactiva is 99% energie-efficiënt en 1% energie-inefficiënt (2023). Het aandeel energie-inefficiënt vastgoed van onze Nederlandse vastgoedactiva is gebaseerd op de marktwaarde met een energielabel C of lager en op basis van de jaarverslagen van 2023 en 2022.

Internationale vastgoedactiva

Voor Europese investeringen krijgt 55% een energielabel (EPC) en een rating (A tot en met I). Hiervan is 25% energie-efficiënt en 30% energie-inefficiënt. Met betrekking tot de internationale investeringen is de gevraagde informatie op dit moment niet beschikbaar voor investeringen in Noord-Amerika en de regio Azië-Pacific. Het aandeel energie-inefficiënt vastgoed van de Europese vastgoedactiva is gebaseerd op de gewogen marktwaarde van een investering vermenigvuldigd met het vloeroppervlak met een energielabel C of lager.

Gebruikte databronnen per indicator		
Ondernemingen waarin is belegd		
Onderwerp	PAI-indicator	PAI-databron
Broeikasgasemissies	BKG-emissies	ISS ESG, GRESB, Direct outreach via EDCI template, Upright
	Koolstofvoetafdruk	
	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	
	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	
	Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	
	Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	
	Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	
Biodiversiteit	Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	
Watergehalte	Emissies in water	
Afval	Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	
	Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	
	Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	
	Genderdiversiteit raad van bestuur	
	Blootstelling aan controversiële wapens (anti-personeelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	
Overheden en supranationale instellingen		
Onderwerp	PAI-indicator	PAI-databron
Ecologisch	BKG-intensiteit	ISS ESG
Sociaal	Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	ISS ESG
Vastgoed		
Onderwerp	PAI-indicator	PAI-databron
Ecologisch	Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	ISS ESG, directe outreach naar vastgoedactiva
	Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	GRESB, directe outreach naar vastgoedactiva

Tabel 5. Gebruikte databronnen per indicator.

3. Engagementbeleid

BpfBOUW houdt zich aan de Nederlandse Stewardship Code, die verwachtingen voor vermogensbeheerders uiteenzet ten aanzien van het invullen van verantwoordelijkheden van stewardship. De Stewardship Code is in lijn met de SRD, de herziene EU-richtlijn aandeelhoudersrechten (2007/36/EC).

In het Verantwoord Beleggen en [Stewardship Beleid](#) wordt het verantwoord aandeelhouderschap van bpfBOUW verder toegelicht. In deze documenten staat hoe wij invulling geven aan onze verantwoordelijkheden als aandeelhouder in beursgenoteerde bedrijven en onze rol als verantwoorde lange-termijnbelegger. Wij monitoren de beleggingen uit hoofde van onze taak als verantwoord, lange-termijn-aandeelhouder. Dit houdt in dat wij alle aspecten die, naar onze mening, van invloed kunnen zijn op het vermogen van een bedrijf om lange-termijn-waarde te creëren, zoals de strategie, (financiële) prestaties, kapitaalstructuur, corporate governance en risico's en kansen op het gebied van duurzaamheid. Daarbij gebruiken wij in de eerste plaats gedeponeerde documenten en openbaar beschikbare informatie van een onderneming. Als we onvoldoende informatie hebben gaan we met het bedrijf in gesprek en proberen we verduidelijking of informatie te verkrijgen en van gedachten te wisselen. Indien nodig communiceren wij met andere stakeholders die relevant zijn voor de bedrijven in onze portefeuille.

Koppeling BpfBOUW engagement thema's aan indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten

Hieronder leest u welke indicatoren aan onze thema's gekoppeld zijn en hoe bpfBOUW engagement in zal zetten om de belangrijkste ongunstige effecten te beperken. Voor wat betreft de in 2023 ondernomen maatregelen verwijzen we naar tabel 1 kolom 'ondernomen maatregelen'. Een volledig overzicht van engagement met bedrijven in 20'3 vindt u [hier](#).

Thema Klimaat:

Onder andere worden de volgende indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten in aanmerking genomen bij engagement:

- Broeikasgasemissies (BKG) van ondernemingen waarin is belegd (PAI 1);
- Verlagen van koolstofvoetafdruk van ondernemingen waarin is belegd (PAI 2);
- Ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (PAI 4);

Thema goede arbeidsomstandigheden:

- Ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (PAI 10);
- Genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13);

Voor het thema hergebruik van materialen (circulariteit) wordt geen specifieke indicator voor de belangrijkste ongunstige effecten in aanmerking genomen bij engagement.

Buiten onze thema's worden ook de volgend PAI-indicator meegenomen in engagement:

- Mogelijke betrokkenheid van ondernemingen bij blootstelling rondom controversiële wapens (PAI 14).

De volgende indicatoren worden onder meer in aanmerking genomen bij het stembeleid:

- Verlagen van BKG-emissies en koolstofvoetafdruk van ondernemingen waarin is belegd (PAI 1, PAI 2);
- Genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13).

Wanneer we onvoldoende invloed op een onderneming kunnen uitoefenen, proberen we onze invloed te vergroten door samen te werken met andere beleggers of andere belanghebbenden. Wanneer ondernemingen niet voldoende voortgang laten zien over meerdere verslagperiodes en alle escalatiestrategieën zonder resultaat zijn ingezet, kan BpfBOUW besluiten haar engagementbeleid aan te passen en (bijvoorbeeld) tot verkoop van beleggingen in de betreffende ondernemingen over te gaan. Een voorbeeld hiervan is het besluit om voor het einde van 2025 beleggingen in de winning van kolen en teerzand af te bouwen.

In het afgelopen jaar heeft BpfBOUW meerdere acties ondernomen om ongunstige duurzaamheidseffecten te vermijden en te reduceren door middel van engagement activiteiten. In het [Verantwoord Beleggen verslag 2023](#), in de [engagement rapportage](#) en via ons [stemplatform](#) rapporteren wij over ons verantwoord aandeelhouderschap.

4. Verwijzingen naar internationale normen

De codes, principes en internationaal erkende standaarden waaraan bpfBOUW zich committeert verschillen van elkaar in reikwijdte, methode, gebruikte data en toekomstgerichtheid van de eventueel gebruikte klimaatscenario's. Veel van deze (vrijwillige) normen zijn opgesteld voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Europese duurzaamheidswet- en regelgeving en sluiten daarom voor wat betreft bijvoorbeeld de PAI-indicatoren (tabel 1 in hoofdstuk 1), daar niet of beperkt op aan.

We beschrijven de meest relevante standaarden, commitments en samenwerkingsverbanden. De lijst is niet limitatief.

Naam	Gerelateerde PAI-indicatoren	Toelichting
Convenant voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)	Relevante indicatoren uit Tabel 1.	<p>BpfBOUW heeft deelgenomen aan het convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB). Daarin hebben de Nederlandse pensioenfondsen afspraken gemaakt met de overheid, vakbonden en milieu- en maatschappelijke organisaties om misstanden te voorkomen bij de bedrijven waarin ze beleggen. Zoals in het IMVB-convenant is afgesproken, hebben wij de OESO-regels in ons beleid opgenomen. Die regels houden onder meer in dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • we de negatieve gevolgen van onze beleggingen op mens en milieu vaststellen en beoordelen; • we onze invloed als belegger gebruiken om deze gevolgen te voorkomen of verminderen. <p>Het IMVB-convenant liep eind 2022 af; we blijven de afspraken van het convenant wel volgen. Meer informatie over de implementatie is hier te vinden. We rapporteren ook over engagement.</p>
OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen	O.a. PAI 10 en PAI 11.	Met het IMVB-convenant kiest bpfBOUW voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen als basis worden genomen om ongunstige effecten te identificeren, te prioriteren en te adresseren.
De United Nations Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGPs)	O.a. PAI 10 en PAI 11.	Met het IMVB-convenant kiest bpfBOUW voor een aanpak waarbij de VN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) als basis worden genomen om ongunstige effecten te identificeren, te prioriteren en te adresseren.
United Nations Global Compact (UNGC)	PAI 1-13.	<p>We verwachten van bedrijven en fondsen waarin we beleggen dat ze in lijn handelen met de algemene normen voor ondernemingen van de Verenigde Naties (United Nations Global Compact). In de Global Compact staan universele principes beschreven over mensenrechten, arbeidsrechten, anti-corruptie en milieu. Deze principes zijn gebaseerd op algemeen erkende verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Onze vermogensbeheerder controleert of de bedrijven waarin we beleggen deze standaard naleven, en richt zich hierbij op PAI-indicatoren 1-13.</p> <p>Het insluitingsbeleid is gebaseerd op VN Global Compact thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie) en eisen van investeerders en bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen.</p>
De Principles for Responsible Investment (PRI)	UN PRI maakt geen specifieke koppeling met de PAI-indicatoren uit SFDR, maar hanteert eigen normen.	BpfBOUW is ondertekenaar van de PRI en neemt deel aan de jaarlijkse PRI-survey. In het beleid en de besluitvorming over duurzaam en verantwoord beleggen vormen de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties belangrijke richtlijnen. Onze vermogensbeheerder was in 2009 een van de eerste ondertekenaars van dit initiatief. UN PRI maakt geen specifieke koppeling met de PAI-indicatoren uit SFDR, maar hanteert eigen normen.
Financiële sector commitment bij het Nederlandse Klimaatakkoord of Nederlands Klimaat-akkoord	O.a. PAI 1,2, 5, 6, 15 en 18.	Het betreft een inspanningsverplichting voor bpfBOUW als ondertekenaar, voor de financiering van de energietransitie. We meten en rapporteren over het CO2-gehalte vanaf 2020. In 2022 zijn er actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 gepubliceerd, deze zijn aangescherpt in 2023.

Naam	Gerelateerde PAI-indicatoren	Toelichting
Klimaatakkoord van Parijs	O.a. PAI 1-4, aanvullende milieu PAI 4.	Wij vinden het belangrijk dat het Klimaatakkoord van Parijs wordt gerealiseerd. Samen met andere internationale pensioenfondsen, beleggers en stakeholders willen we hier een meetmethode voor ontwikkelen die internationaal kan worden toegepast. We rapporteren over hoe wij aan deze doelen voldoen.
Nederlandse Stewardship Code	Er zijn geen PAI-indicatoren die worden gebruikt om de naleving van of overeenstemming met de principes uit de Stewardship Code te meten.	De Nederlandse Stewardship Code is vastgesteld door pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders. Hiermee benadrukken zij het belang van betrokken en verantwoord aandeelhouderschap. De Stewardship Code benadrukt het belang van aandeelhoudersbetrokkenheid voor het streven naar lange-termijn-waarde-creatie van de Nederlandse beursondernemingen, zoals vastgelegd in de Nederlandse Corporate Governance Code. BpfBOUW voldoet aan de Nederlandse Stewardship Code. Er zijn geen PAI-indicatoren die worden gebruikt om de naleving van of overeenstemming met de principes uit de stewardship code te meten.
Climate Action 100+	Relevante Klimaat en andere Milieu-indicatoren uit Tabel 1.	BpfBOUW is “investor supporter” en steunt het initiatief. Onze vermogensbeheerder APG neemt als “investor participant” de lead in een aantal engagement trajecten.
Eumedion	Relevante indicatoren uit Tabel 1.	BpfBOUW is lid van Eumedion. Eumedion behartigt de belangen van institutionele beleggers op het gebied van corporate governance en duurzaamheid. Eumedion heeft als doel de bestuurs-, milieu- en sociale prestaties van beursvennootschappen te verbeteren. Deze onafhankelijke stichting richt zich op de Nederlandse en Europese politiek en op Nederlandse beursvennootschappen. Om institutionele beleggers te helpen om hieraan te voldoen, heeft Eumedion in 2018 de Nederlandse Stewardship Code opgesteld.

Tabel 6. Overzicht verwijzingen naar internationale normen

Methodologie voor naleving internationale normen

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de onderstaande internationale normen beoordeelt onze vermogensbeheerder APG onze beleggingen. APG gebruikt hierbij informatie van onafhankelijke ESG-data providers, zoals ISS ESG en Sustainalytics. Dat betekent dat (potentiële) beleggingen in ondernemingen worden beoordeeld op schending van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptieregels. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid van de schending.

Toekomstgerichtheid

BpfBOUW neemt toekomstgerichte klimaatrisico's waar mogelijk mee in haar beleid. Zo willen we onze portefeuille in lijn brengen met de internationale afspraken van het Akkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord. In 2023 is ons Klimaatactieplan verder aangescherpt. Meer informatie vindt u [hier](#).

Klimaatscenario's

Onze vermogensbeheerder gebruikt daarnaast toekomstgerichte, deterministische klimaatscenario's in de periodieke 'Asset Liability Management'-studies met als doel de gevoeligheid van de bpfBOUW portefeuilles voor deze deterministische scenario's te evalueren. In de UPN 2024 is een vergelijking gemaakt met de EIOPA klimaatstresstest uit 2022, waarvan de uitkomsten zeer vergelijkbaar blijken met een van de deterministische scenario's.

Klimaatstresstests worden gebruikt om de mogelijke effecten en implicaties voor de Strategische Asset Allocatie te evalueren. Vanwege de veelzijdige en niet-lineaire kenmerken van klimaatrisico's hanteert APG geen kwantitatieve modelleringsaanpak om toekomstige scenario's te bepalen. In plaats daarvan gebruikt APG-analogieën gebaseerd op eigen onderzoek naar situaties uit het verleden, waarbij sprake was van fysieke vernietiging en zware overheidsinterventie (bijvoorbeeld natuurrampen en oorlogen). Deze analoge situaties geven een ruw gevoel van de mogelijke toekomstige effecten van klimaatverandering op de bpfBOUW portefeuilles. Toch kunnen modellen maar beperkt voorzien in toekomstgerichte voorspellingen.

5. Historische vergelijking

De berekeningsmethode voor de ongunstige effecten in tabel 1 van deze Verklaring is gewijzigd ten opzichte van die van vorig jaar om een betekenisvoller inzicht te geven in de daadwerkelijke negatieve impact van onze beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren. Dit lichten we verder toe in dit hoofdstuk. Ook vergelijken we de waarden in het PAI-statement met ons Verslag Verantwoord Beleggen.

Wijzigingen in berekeningsmethode

De verandering met de grootste impact op de ongunstige effecten in deze Verklaring vergeleken met die van vorig jaar is de manier waarop ontbrekende PAI-gegevens worden verwerkt bij de berekening van indicatoren voor de ongunstige effecten, uitgedrukt als gewogen gemiddelde. In de Verklaring 2023 werd de gemiddeld gewogen waarde berekend op basis van de investeringen waarop de gebruikte datasets betrekking hadden. Als de datasets geen gegevens opleverden over een specifieke indicator voor het ongunstige effect, werd aangenomen dat de indicator nul was. Dit resulteerde in waarden die de negatieve impact weerspiegelden van een klein deel van de portefeuillebeleggingen waarvoor gegevens beschikbaar waren, verwaterd door de 'nul'-waarden voor alle andere beleggingen. In deze Verklaring 2024 (referentiejaar 2023) wordt het gewogen gemiddelde enkel berekend op basis van investeringen waar, voor de specifieke indicator, data beschikbaar zijn. De gegevens in de Verklaring 2023 (referentiejaar 2022) zijn herberekend op basis van deze nieuwe methode, zodat – waar mogelijk – een historische vergelijking beter mogelijk gemaakt wordt. Door de berekeningsmethode voor de ongunstige effecten aan te passen, zal deze verklaring verder afgestemd zijn op de bredere marktpraktijk en wettelijke vereisten.

Bovendien biedt de nieuwe berekeningsmethode meer transparantie rond de beschikbaarheid van gegevens door de dekking per indicator weer te geven als een NAV-percentages. We leggen boven de verschillende tabellen in hoofdstuk 1 uit hoe de dekking geïnterpreteerd moet worden en geven in de kolom 'toelichting' nadere uitleg over bijvoorbeeld de dekking of de gerapporteerde waarde.

Een andere wijziging in de berekeningsmethode betreft de verdere afstemming op het wettelijke vereiste dat long- en shortposities op emittentniveau moeten worden gesaldeerd en dat negatieve uitkomsten op nul moeten worden gesteld. Bovendien zijn de broeikasgasemissies van scope 3 nu opgenomen in de berekening van indicator 1 (totale emissies), 2, 3 en 15.

Niet alleen wij zelf, maar ook onze gegevensleverancier heeft soms de berekeningsmethoden of datasets aangepast. Dit kan leiden tot waardes die niet goed met elkaar vergelijkbaar zijn. Dit geldt in ieder geval voor PAI 9 en 15.

Naast de bovenstaande veranderingen in de berekeningsmethode voor ongunstige effecten zijn er nog andere factoren die bijdragen aan verschillen in de waarden tussen 2022 en 2023, zoals het overschrijven van databronnen, het toepassen van aanvullende gegevensbronnen en veranderingen in de activaspreiding. De effecten van deze wijzigingen zijn echter beperkt.

Over het geheel genomen leidt de nieuwe berekeningsmethode tot hogere waarden per indicator, die een betekenisvoller beeld geven van de belangrijkste negatieve gevolgen van onze beleggingen en niet langer vertekend worden door de veronderstelde 'nul'-waarden.

Vergelijking met het Verslag Verantwoord Beleggen

We meten de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen en publiceren deze gegevens ook in ons jaarverslag. In het Verslag Verantwoord Beleggen lichten we de berekeningswijze verder toe. CO₂-cijfers zijn ook onderdeel van deze verklaring. Waardes tussen deze twee rapportages kunnen afwijken. Hieronder leggen we uit of dat het geval is en zo ja, waarom.

Ondernemingen waarin is belegd

- **Private Equity.** Voor wat betreft absolute broeikasgasemissies (PAI 1) werd in het PAI-statement voor Private Equity een andere aanpak gekozen dan voor het jaarverslag. Dit heeft met name te maken met de vereiste volgorde van gegevensverzameling. SFDR brengt een inspanningsverplichting met zich mee die vereist dat we – waar mogelijk – gegevens direct van externe managers of bedrijven verzamelen. Om aan deze eis te voldoen, is een uitvraag richting externe PE-managers gedaan (zie hoofdstuk 2). De ontvangen data zijn waar mogelijk meegenomen ter berekening van deze PAI-indicator. Voor het jaarverslag bestaat dit SFDR-vereiste niet en is voor PE een schatting gemaakt op basis van sectorgemiddelden.
- **Vastgoed / Nederlandse hypotheek.** SFDR schrijft voor dat bepaalde beleggingen (zoals private real estate funds of Nederlandse hypotheek) géén onderdeel zijn van PAI 1 en 2. In het jaarverslag worden deze beleggingen echter wel integraal meegenomen in absolute emissiecijfers.
- **Dataprovider.** De onderliggende PAI-data kunnen enigszins verschillen, omdat de PAI-verklaring op een later moment wordt gepubliceerd en daarom gebruik kan worden gemaakt van recentere gegevens.
- **Relatieve broeikasgasemissies.** De cijfers tussen het jaarverslag en het PAI-statement zijn in overeenstemming met elkaar. Het relatief kleine verschil wordt verklaard door een verschil in dataprovider.

Beleggingen in overheden en supranationale instellingen

- **Absolute broeikasgasemissies.** In tegenstelling tot het jaarverslag zijn absolute broeikasgasemissies geen onderdeel van de vereisten van deze verklaring.
- **Relatieve broeikasgasemissies (PAI 15).** De cijfers tussen ons 2023 jaarverslag en het PAI-statement tonen grote gelijkenissen. De cijfers voor 2022 verschillen mogelijk wel aanzienlijk van elkaar tussen deze verklaring en het verslag verantwoord beleggen, dit is te verklaren door verschillende datasets van onze gegevensleverancier. De berekeningswijze voor het PAI-statement is door ons herzien (zie wijzigingen in berekeningsmethode boven). Dit betekende ook een herberekening van de 2022 gegevens. Wij hebben voor de 2022 gegevens gebruik gemaakt van de datasets van onze gegevensleverancier uit dat jaar. In de tussentijd heeft deze leverancier een verbetering in de methodologie doorgevoerd, om deze meer in lijn te brengen met PCAF-normen (ook gebruikt t.b.v. het jaarverslag). Maar deze verbeterde methodologie en nieuwe data zijn dus niet verwerkt in de 2022 gegevens. In het jaarverslag is wel gebruik gemaakt van de laatste dataset van onze gegevensleverancier.

Naast het gebruik van verschillende PAI-gegevensbronnen die hierboven zijn genoemd, zijn enkele kleine verschillen tussen de gerapporteerde cijfers terug te voeren op SFDR-vereisten voor de berekeningsmethode (kwartaalgemiddelde, definitie van ondernemingswaarde, afhandeling van shortposities). We streven ernaar om in toekomstige publicaties de verschillen tussen de voetafdrukken zoveel als mogelijk te beperken en toe te lichten.

4000 **BOUW**